

EINDRAPPORTAGE PROGRAMMA UITVOERING KRW-MAATREGELEN PROVINCIE UTRECHT. REALISATIE IN BEELD EN GETAL

Inleiding

Provinciale Staten hebben in december 2007 bij de vaststelling van het programma "Uitvoeren met hart voor de toekomst" 1 miljoen euro ter beschikking gesteld voor de uitvoering van maatregelen in oppervlaktewater ten behoeve van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Ter uitwerking van dit besluit is door PS op 20 oktober 2008 het 'Programma Uitvoering KRW-maatregelen Provincie Utrecht' vastgesteld. Hiervoor zijn door de waterbeheerders projecten voorgedragen die pasten binnen de kaders van het uitvoeringsprogramma. Van deze projecten werden er zes als passend c.q. subsidiabel bevonden. Met behulp van deze extra financiële middelen konden deze projecten versneld worden uitgevoerd. Het programma leverde daarmee een substantiële bijdrage aan het bereiken van de KRW-doelen.

Projectrealisatie

Drie projecten zijn uitgevoerd binnen het beheersgebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en drie projecten binnen het beheersgebied van Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. De bijdragen zijn op grond van de Algemene Subsidieverordening Provincie Utrecht als subsidie aan de waterschappen ter beschikking gesteld. De uitvoering van de projecten vond deels in de vorige collegeperiode plaats. Inmiddels zijn alle projecten - binnen de hiervoor toegekende subsidiebedragen - uitgevoerd. Aan publiciteit en communicatie is bij oplevering van projecten passende aandacht geschonken. Het subsidiepercentage c.q. de provinciale bijdrage voor de projecten was circa 50%.

Financieel projectoverzicht

Project	Subsidiebeschikking (€)	Einddeclaratie (€)	Toelichting
1. Natuurvriendelijke oever Galecoppermiddelwetering	87.750	82.566	Goedkoper uitgevoerd dan geraamd.
2. Vispassage bij gemaal Kerkeland	96.858	92.365	Goedkoper uitgevoerd dan geraamd.
3. Vispassage bij gemaal Caspargouw	303.142	295.896	Goedkoper uitgevoerd dan geraamd.
4. Natuurvriendelijke oevers Vecht	63.947	60.295	Goedkoper uitgevoerd dan geraamd.
5. Natuurvriendelijke oevers Mijdrechtse Bovenlanden	202.500	138.438	Goedkoper uitgevoerd dan geraamd en gefaseerd.
6. Vispassage bij nieuw gemaal Dooierssluis (1)	175.000	175.000	Conform uitgevoerd
Proceskosten communicatie en promotie	70.803	70.803	Uren en materiele kosten, subsidieverlening, communicatie
Totaal	1.000.000	915.363	

(1) Bij de bouw van het gemaal Dooierssluis is alleen het onderdeel deze vispasseerbaar te maken gesubsidieerd.

1. Natuurvriendelijke oever Galecoppermiddelwetering

Doel: het realiseren van een natuurvriendelijke oever over een lengte van ruim een kilometer.

Realisatie: 2009

Participanten: Provincie Utrecht, Gemeente Nieuwegein, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Natuurvriendelijke oever Galecoppermiddelwetering

De Galecoppermiddelwetering maakt deel uit van het waterlichaam Galecop (NL14-18). Dit waterlichaam valt onder de beheersverantwoordelijkheid van de gemeente Nieuwegein. Bij de aanleg is de overgang van water naar land geleidelijk gemaakt. Zo biedt deze oever een geschikt leefmilieu voor veel planten en dieren. Door de aanleg van natuurvriendelijke oevers neemt het areaal waterplanten toe. Waterplanten spelen een belangrijke rol in het verbeteren van de waterkwaliteit en bieden paaiplassen voor vissen. Langs de noordelijke oevers van deze wetering is een natuurvriendelijke oever gerealiseerd over een lengte van circa 1300 meter en over een breedte van circa 10 meter.

Bij de aanleg is een vooroever geplaatst omdat de grond ter plaatse erg venig is. Dit voorkomt het risico op wegzakking van de oever. Met uitvoering van deze maatregel is invulling gegeven aan de opgave Stroomgebied Beheerplan (SGBP).

2. Vispassage bij gemaal Kerkeland

Doel: Het realiseren van een vispassage tussen het Amsterdam Rijnkanaal en het achterland

Realisatie: 2009

Participanten: Provincie Utrecht, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Rijkswaterstaat.

Vispassage Kerkeland

In het Amsterdam-Rijnkanaal komen diverse vissoorten voor zoals baars, blankvoorn, brasem, kolblei, paling, snoekbaars en winde. In het kanaal hebben deze soorten te weinig mogelijkheden om zich voort te planten door gebrek aan delen met ondiep(er) water met een gevarieerde waterplantenbegroeiing.

De realisatie van de vispassage bij gemaal Kerkeland zorgt ervoor dat vissen vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal naar de polders aan de zuidzijde van het kanaal kunnen zwemmen en andersom. Dit gemaal staat aan de zuidkant van het Amsterdam-Rijnkanaal ter hoogte van Houten. De vispassage verbetert de visstand in zowel het Amsterdam-Rijnkanaal als in de regionale wateren. Vismigraties zijn onder andere nodig als bescherming om paaigebieden te bereiken, overleving tijdens de winterperiode of vorstvrije plaatsen, de voortplanting en de opgroei van jonge vis.

De realisatie van de vispassage bij gemaal Kerkeland zorgt ervoor dat vissen vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal naar de polders aan de zuidzijde van het kanaal kunnen zwemmen en andersom. Dit gemaal staat aan de zuidkant van het Amsterdam-Rijnkanaal ter hoogte van Houten. De vispassage verbetert de visstand in zowel het Amsterdam-Rijnkanaal als in de regionale wateren. Vismigraties zijn onder andere nodig als bescherming om paaigebieden te bereiken, overleving tijdens de winterperiode of vorstvrije plaatsen, de voortplanting en de opgroei van jonge vis.

Gemaal Kerkeland bestaat uit een gemaal en een stuw. De vispassage is tweezijdig passeerbaar. Vissen kunnen daardoor de polder inzwemmen, maar er ook weer uit. Kleine vis kan zich daarnaast ook over de stuw laten meevoeren. Grotere vis zal dit niet kunnen doen vanwege de aanwezigheid van het krooshek. Ook wordt het voor bodemvissen mogelijk om te passeren. Met name de aal zal en kan hiervan profiteren. Uniek aan dit project is dat er hiermee voor het eerst in Nederland een vispassage is geplaatst tussen regionaal water en rijkswater. Met de uitvoering van deze maatregel wordt invulling gegeven aan de KRW-doelstelling tot het opheffen van migratieknelpunten voor vissen.

3. Vispassage bij gemaal Caspargouw

Doel: het realiseren van een vispassage tussen het Amsterdam Rijnkanaal en het Kromme Rijngebied

Realisatie: 2011

Participanten: Provincie Utrecht, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Rijkswaterstaat.

Vispassage Caspargouw

De innovatieve vispassage Caspargouw overbrugt drie verschillende waterpeilen met een peilverschil tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en de Caspargouwse Wetering van 2,50 meter. Deze door het waterschap ontwikkelde passage maakt het mogelijk dat vissen kunnen schutten, zoals schepen bij een sluis.

Vanwege een nog bredere uitwisseling met de zijwateren overbruggen twee kleinere passages ook het onderlinge peilverschil (65 cm) tussen de zijwateren. De gehele vispassage is tweezijdig passeerbaar. Vissen kunnen dankzij vispassages van diep, voedselrijk water naar ondiep, rustig water in de poldersloten zwemmen.

Omgekeerd kunnen grote, volwassen vissen die in de sloten leven naar het Amsterdam-Rijnkanaal zwemmen. Evenals bij eerdergenoemde vispassage Kerkeland wordt met de passage Caspargouw invulling gegeven aan de KRW-doelstelling tot het opheffen van migratieknelpunten voor vissen.

4. Natuurvriendelijke oevers Vecht

Doel: de aanleg van natuurvriendelijke oevers langs de rivier De Vecht.

Realisatie: 2012

Participanten: Provincie Utrecht, Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, Gemeente Stichtse Vecht.

Natuurvriendelijke oevers Vecht

De Vecht vormt een belangrijke verbindingszone waarlangs vissen, kleine zoogdieren, insecten en vele andere water- en oeverdieren zich over grote afstanden kunnen verplaatsen. De rivier is druk bevaren waardoor waterplanten moeilijk tot ontwikkeling komen. Verbetering van het aquatisch ecosysteem van de Vecht draagt bij aan een betere waterkwaliteit. Waterplanten spelen hierin een belangrijke rol in het verbeteren van de waterkwaliteit en bieden schuil- en paaiplaatsen voor vissen.

Door de aanleg van natuurvriendelijke oevers neemt het areaal waterplanten toe. Dit heeft positief effect op de ecologische toestand van de Vecht. Omdat vanuit de Vecht ook water wordt ingelaten in de Oostelijke Vechtplassen levert een verbetering van de waterkwaliteit ook een bijdrage aan het bereiken van Natura2000 doelstellingen. Voor dit project is op het Utrechtse deel van de Vecht circa 2100 meter nieuwe natuurvriendelijke oever aangelegd, circa 1800 meter bestaande natuurvriendelijke oever hersteld. De totale inrichting van de Vecht loopt door tot 2015 en maakt deels onderdeel uit van het AVP .

5. Natuurvriendelijke oevers Mijdrechtse Bovenlanden

Doel: herstel en inrichting van oevers over een lengte van circa 6800 meter.

Realisatie: 2012

Participanten: provincie Utrecht, Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, particuliere grondeigenaren en gemeente De Ronde Venen

Natuurvriendelijke oevers Mijdrechtse Bovenlanden

De oevers in de Mijdrechtse Bovenlanden waren sterk afgekald. Steeds meer grond verdween in het water. Voor dit project zijn natuurvriendelijke oevers aangelegd waarbij de afgekalfde oever is hersteld op de oorspronkelijke ligging.

Door de aanleg van ondiepe vooroevers en de aanplant van riet is de oever nu beter beschermd en de ecologische toestand verbeterd. Voor dit project heeft over een lengte van 6800 meter en herstel en inrichting van oevers plaatsgevonden. In nauwe samenwerking met particuliere grondeigenaren is dit project tot stand gekomen. De getroffen maatregelen leverden grondaanwinst voor de eigenaren en een belangrijke ecologische structuurverbetering op.

6. Vispassage bij Dooijersluis

Doel: de aanleg van een vispassage als onderdeel van het nieuwe gemaal Dooijersluis.

Realisatie: 2013

Participanten: Provincie Utrecht, Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht.

Vispassage bij nieuw gemaal Dooijersluis

Het nieuwe gemaal Dooijersluis maakt deel uit van het watergebiedsplan Groot Wilnis Vinkeveen. Het nieuwe gemaal realiseert een belangrijke vismigratieverbinding in het beheergebied van AGV en vormt daarmee een schakel in de ecologische verbindingzones.

Doordat het gemaal tweezijdig vispasseerbaar is uitgevoerd, wordt een groot (paai)gebied, dat onderdeel is van de Ecologische Hoofdstructuur, voor vis ontsloten en dit verbetert de kansen voor een duurzame ontwikkeling van een gezonde visstand in dit gebied en de omgeving. Hierdoor is een belangrijke schakel in de ecologische verbindingzones gerealiseerd. Met de uitvoering van deze maatregel wordt invulling gegeven aan de KRW-doelstelling tot het opheffen van migratieknelpunten voor vissen.

